

Principper for evaluering Udvikling af undervisning, uddannelser og underviserkompetencer

Indhold

Indledning	2
Principper	3
God praksis på grundlag af principperne	4
Bilag: Eksempler til inspiration	5
Formål: at udvikle universitetspædagogiske kompetencer	6
Formål: at udvikle undervisning	7
Formål: at udvikle uddannelser	9

Indledning

Evaluering af uddannelseselementer og uddannelser står centralt i SDUs arbejde med uddannelseskvalitet. Kvalitetsarbejdet har generelt mindre fokus på bagudskuende kontrol og mere fokus på fremadskuende udviklingstiltag. Derfor er hensigten med evaluering, som det bliver behandlet i dette notat, også at *udvikle undervisning og uddannelser*. Notatet skal skabe rammerne for udviklingen af en evalueringskultur, hvor *alle involverede i undervisning og uddannelse*, dvs. studerende, undervisere, uddannelsesplanlæggere, studienævn og ledelse, *i fællesskab arbejder for at gøre læring, undervisning og uddannelser bedst mulig*. Man kan sige, at der er et fælles ombud for at tage del i – og tage ved lære af – evalueringer.

Det fælles anliggende kommer til udtryk i en forståelse af, at evaluering er mere og andet end spørgeskemaer til studerende ved endt undervisningsforløb. Andre aktører kan levere feedbacken i evalueringen, den kan foregå på andre tidspunkter og med andre metoder. Men frem for alt kan evalueringen have forskellige formål og ville udvikle forskellige aspekter i og omkring undervisning og uddannelse.

Det er kernen i de nedenstående principper, at med de forskellige formål med evaluering følger særlige indhold, aktører, tidspunkter, metoder, opfølgning og regularitet for evalueringsaktiviteterne. Eksempelvis har ikke alle aktører den nødvendige viden på et givent tidspunkt til at give feedback i forhold til et særligt formål med evalueringen. Der skal således være alignment mellem evalueringsens elementer (formål, aktør, metode osv.).

Et yderligere kardinalpunkt er opfølgning. Evalueringer i sig selv er blot feedback, mens selve opfølgningen på feedbacken fører til den egentlige udvikling. Og opfølgning er ligeledes mange ting: både anerkendelse af god praksis, ændringer af knap så god praksis og kommunikation tilbage til aktørerne om, hvordan feedbacken fører til udvikling.

Evalueringer af undervisning foregår samtidig i en kontekst af mange andre slags evalueringer. Derfor skal de mange evalueringer og undersøgelser koordineres, så der i stedet for at over-evaluere skabes en sammenhængende evalueringspraksis.

De nedenstående principper fremhæver derfor dels hvilke formål med evaluering, der skal være fokus på, dels at evalueringsaktivitetens formål skal være afstemt med resten af dens elementer, dels at opfølgning på evalueringen skal have særlig opmærksomhed, og endelig at undervisnings- og uddannelsesevaluering skal tænkes i sammenhæng med andre undersøgelser. Efter principperne følger anbefalinger til god praksis, og der er vedlagt et bilag med konkrete forslag til god alignmentpraksis inden for forskellige evalueringsformål.

Principper

Evaluering af undervisning og uddannelse ved SDU

- **Tre formål:** Evaluering af undervisning og uddannelse ved SDU skal overordnet bidrage til tre formål:

- Udvikling af universitetspædagogiske kompetencer
- Udvikling af undervisningen
- Udvikling af uddannelsen

Disse tre formål kan som udgangspunkt ikke rummes i kun én metode.

- **Alignment:** Der er alignment mellem evalueringens formål, indhold, aktør(er), tidspunkt, metode og regularitet.

Studienævn træffer velbegrundede valg inden for fakultetets rammer om denne alignment for alle tre formål inden for deres ansvarsområde. (Se forslag til god praksis nedenfor.)

- **Opfølgning:** Til hver evalueringsaktivitet skal der træffes velbegrundede valg om, hvordan der følges op på dens resultater.

Opfølgning forstås her på to måder:

- Opfølgning som det efterfølgende arbejde med resultaterne, hvad enten det er udbredelse af velfungerende praksisser eller udbedring af dårligt fungerende praksisser
- Opfølgning som dokumentation og kommunikation til aktører og ledelse omkring resultater såvel som det efterfølgende arbejde med dem.

- **Helhedsbillede:** Lokale evalueringsaktiviteter skal koordineres indbyrdes og med centrale/nationale evalueringer.

Koordinationen skal ske for at undgå sammenfald i indhold, aktør, tidspunkt og metode.

God praksis på grundlag af principperne

Der er mange gode måder at realisere principperne på i praksis. Bilaget til principperne rummer inspiration og eksempler, som fakulteter og studienævn kan tage udgangspunkt i, når der skal træffes velbegrundede valg om, hvordan hvert af de tre formål med evaluering skal opnås og følges op på.

Det er ikke vigtigt at følge forslagernes præcise indhold, aktør, tidspunkt, metode, opfølgning eller regularitet. Det vigtige er, 1) at der er sammenhæng mellem evalueringsaktivitetens elementer, 2) at evalueringsaktiviteten bidrager til det lokale, fælles arbejde med at *udvikle undervisning og uddannelser*, og 3) at det kan planlægges inden for rammerne af de ressourcer, der er til rådighed.

For at undgå evalueringstræthed, anbefales det at skære ned på antallet af evalueringsaktiviteter. Denne tilgang betyder, at det bliver særlig vigtigt at undgå at relevante informationer går tabt. Derfor gælder det for alle de nedenstående eksempler, at der sideløbende *bør sikres, at der er en kanal* (fx via studienævn, faglig vejleder, uddannelsesledelsen eller lignende), *hvor studerende og/eller undervisere kan gøre opmærksom på erfaringer fra undervisningen/uddannelsen også uden for eventuelle rutineevalueringer*. Konkret kunne en kanal f.eks. have form af en åben mulighed efter hvert gennemløb, hvor studerende gøres opmærksom på at de kan dele erfaringer, som ellers ikke ville være kommet til undviseres eller studienævns kendskab. Studienævnet forholder sig til, hvorvidt eventuelle indkomne bemærkninger giver anledning til at indhente yderligere information (fx fra undervisere eller studerende) eller anden yderligere opfølgning.

Bilag: Eksempler til inspiration

Formål: at udvikle universitetspædagogiske kompetencer

- **Eksempel 1:** Intentionen er at vurdere underviserens universitetspædagogiske kompetence

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Studerendes vurdering af undervisningens ○ aktiverende elementer (i hvilken grad er undervisningsforløbet designet som aktiverende undervisning), ○ alignment (hvordan opleves designet af undervisningsforløbet mht. alignment mellem mål, aktiviteter og udprøvning), ○ faglige udbytte (i hvilken grad har forløbet bibragt den studerende en læring)	Studerende	Efter eksamen	Typisk ved spørgeskema, men andre metoder er også mulige	Anbefales ved hvert fjerde gennemløb af faget. Undtaget for denne regularitet er ○ Fag som har fået ny underviser ○ Fag som underviser, studienævn eller ledelse ønsker at evaluere	Underviser forholder sig til evaluering i en rapport, der drøftes i studienævn eller tilsvarende. Ved behov kan universitetspædagogisk support inddrages. Rapport og evt udvikling drøftes i MUS Både resultat af evaluering og undervisers bud på evt udvikling kommunikeres til studerende.

- **Eksempel 2:** Intentionen er at vurdere underviserens universitetspædagogiske kompetence

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Universitetspædagogisk vurdering af undervisningens alignment	Universitets-pædagogik konsulent og underviser selv	Forud for undervisningsforløb	Gennemgang af fagbeskrivelse og undervisningsplaner samt drøftelser af didaktiske overvejelser	Når underviser ønsker det	Underviser forholder sig til evalueringsrapport fra konsulent og implementerer evt. ændringer i undervisningsforløb. Rapport og evt. udvikling drøftes i MUS

- **Eksempel 3:** Intentionen er at udvikle universitetspædagogiske kompetencer på tværs af fx en undervisergruppe

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Evaluering af et særligt universitetspædagogisk tiltag fx ifm. undervisers deltagelse i Universitetspædagogikum	Primært underviser, men også studerende og underviser-kolleger, hvis relevant	Under og/eller efter endt gennemførelse af tiltag	Underviser gennemfører et udviklingsprojekt ifm. Universitets-pædagogikum. Evalueringsmetoden afhænger af tiltaget i projektet	Tilpasset adjunkters deltagelse i Universitets-pædagogikum	Underviser deler og diskuterer undervisningstiltag, evaluering og refleksioner med kolleger ved fx et medarbejderseminar

Formål: at udvikle undervisning

- **Eksempel 4:** Intentionen er at give feedback på udmøntning af undervisers intention med henblik på at kunne justere i det aktuelle undervisningsforløb.

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Studerendes oplevelse af fx valg af undervisningsmetoder, undervisningstempo, workload etc.	Studerende	Midtvejs i forløbet	Kvalitative metoder	I hvert undervisningsforløb	Resultatet af evalueringen kommunikerer og evt. udvikling implementeres direkte i undervisningen. Ved behov kan universitetspædagogisk support inddrages. Resultat og efterfølgende implementering beskrives i undervisningsportfolio og drøftes i MUS.

- **Eksempel 5:** Intentionen er at give feedback på udmøntning af undervisers intention med henblik på at kunne justere i et undervisningsforløb.

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Kollegers oplevelse af udmøntning af undervisers intention med hele/dele af et undervisningsforløb	Kolleger	Afstemt efter hvilke dele af undervisningsforløbet som underviser vil have feedback på. Tilgangen kan anvendes både formativt (inden for et forløb) og summativt (med henblik på et senere forløb.	Kollegavejledning	Mindst hver andet gennemløb	Resultat af evaluering inddrages i kommende undervisningsplanlægning. Resultat og efterfølgende implementering drøftes i kollegagruppen og ved MUS.

- **Eksempel 6:** Intentionen er at lave løbende tjek af undervisningsforløbet som et fælles anliggende

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Studerendes og undervisers fælles refleksion over fx arbejdsmetoder, processer, deltagelse eller lignende indsats, status og videre arbejde	Studerende og underviser	En eller flere gange i undervisningsforløbet. Tilgangen kan anvendes både formativt (inden for et forløb) og summativt (med henblik på et senere forløb).	Kvalitative metoder med særlig fokus på læringsmiljø og læringsfællesskab	I hvert undervisningsforløb	Resultatet af evalueringen kommunikeres og inddrages direkte i undervisning og læring. Ved behov kan universitetspædagogisk support inddrages. Resultat og efterfølgende implementering kan evt. drøftes i kollegagruppe.

Formål: at udvikle uddannelser

- **Eksempel 7:** Intentionen er at give feedback på den oplevede sammenhæng mellem uddannelseselementer

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Studerendes oplevelse af sammenhæng mellem uddannelseselementer på et semester/kvartal eller over længere tidsperioder, fx omkring faglig progression, fordeling af arbejdsbyrde, etc.	Studerende	Slutningen af et semester	Typisk spørgeskema eller fokusgruppe-interviews med studerende, men andre metoder er også mulige	Hver andet år ifm. opfølgning på kvalitetspolitik (kan fx alternere mellem forårs- og efterårssemester)	Studielederinitierede dialoger ved faggruppemøder pba resultater fra studenterundersøgelser. Ved behov kan universitets-pædagogisk support inddrages. Resultat af undersøgelse og evt. udvikling rapporteres til ledelse og kommunikeres til studentergruppe i starten af næstkommende semester.

- **Eksempel 8:** Intentionen er at sikre sammenhæng mellem uddannelseselementer

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Afstemning af sammenhæng mellem fags faglige forudsætninger, undervisnings- og eksamensformer, feedbackaktiviteter el.lign.	Underviser-gruppe	Forud for semester/kvartal/tidsperiode	Kortlægning og drøftelser i gruppen, hvor undervisere præsenterer mål, metoder og indhold for deres fag. Drøftelser faciliteres evt. af universitetspædagogisk konsulent.	I forbindelse med ændringer af fagelementer, fagrækkefølger, uddannelsesprofil, ændrede optagemønstre, etc.	Relevante ændringer i de enkelte fags forudsætninger, undervisningsformer, osv. foretages. Fagbeskrivelser justeres evt. i relation hertil. Ændringer kommunikeres til undervisergruppe og studerende.

- **Eksempel 9:** Intentionen er at evaluere og videreudvikle uddannelsens arbejdsmarkedsrettethed

Hvad er indholdet?	Hvem er aktøren?	Hvornår skal det ske?	Hvilken metode?	Hvor tit?	Hvordan følges der op?
Afstemning af uddannelsesprofil og færdige kandidaters kompetencer med arbejdsmarkeds behov	Aftagerpaneler og eksterne eksperter	Valgfrit	Drøftelser ved møder mellem repræsentanter fra uddannelsen og eksterne parter	Mindst hvert 6. år (bekendtgørelseskrav) – se SDU's Principper for evaluering af hele uddannelser med inddragelse af eksterne eksperter (pdf)	Relevante ændringer foretages på både studieordnings- og undervisningspraksis niveau. Ved behov kan support fra SDU UP eller RIO inddrages. Ændringer kommunikeres til ledelse, undervisere, studerende og eksterne parter.